

Leeswijzer

In de perspectiefnota 2025 (PPN) is bestuursakkoord uitgewerkt in plannen voor komende jaren. Per onderwerp is een gedeelte van de vrije begrotingsruimte toegekend. Dit is vervolgens vertaald naar een 3^e begrotingswijziging 2024. Via deze begrotingswijziging alloceren uw Staten de middelen op de begroting en kunnen wij tot uitvoering overgaan. Deze bijlage dient als toelichting op de begrotingswijziging en dient in samenhang gelezen te worden met de inhoudelijke hoofdstukken van de PPN.

In de navolgende toelichting op de begrotingswijziging treft U onderwerpen aan die in de voorliggende begrotingswijziging zijn vertaald. Daarbij is steeds een koppeling gelegd met het toegekende bedrag aan vrije begrotingsruimte. Steeds is toegelicht of onderwerpen in zijn geheel, of gedeeltelijk zijn uitgewerkt. In laatste geval is steeds aangegeven welk bedrag op de stelpost blijft staan. U zult daarbij worden geïnformeerd over de uitwerking van beleid en krijgt een begrotingswijziging voorgelegd ter besluitvorming.

Voor een aantal onderwerpen geldt dat de uitwerking daarvan voor het geheel op een later moment volgt. Deze komen in de navolgende toelichting op de begrotingswijziging niet terug. De middelen blijven in afwachting van de nadere uitwerking op de stelpost beschikbaar. Het betreft een viertal onderwerpen (zie laatste pagina van deze bijlage).

		2024	2025	2026	2027
Zicht op een welvarend, gezond en gelukkig Brabant					
Brede Welvaart					
We versterken de brede welvaart voor alle Brabanders. Insteek is de brede welvaart van de Brabander als uitgangspunt te hanteren bij het maken van provinciale beleidskaders en uitvoeringsagenda's. Vanuit dat perspectief zetten wij projecten en activiteiten op die bijdragen aan het versterken van de brede welvaart. Bij de PPN 2025 is hiervoor € 4,7 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel worden de capaciteit voor 2024-2027 en middelen voor 2024 beschikbaar gesteld. Voor de resterende € 1,7 mln. volgt de uitwerking bij de uitvoeringsagenda.					
1 Bestuur en veiligheid		535.000 N	-	-	-
	Lasten				
Openbaar bestuur en Samenwerking		535.000 N	-	-	-
31 Algemeen financieel beleid		535.000 V	-	-	-
	Lasten				
Mutaties reserves		2.431 N	4.862 N	4.862 N	4.862 N
Stelposten		537.431 V	4.862 V	4.862 V	4.862 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		58.842 N	117.687 N	117.687 N	117.687 N
Personeelskosten		292.637 N	585.272 N	585.272 N	585.272 N
	Baten				
Personeelskosten		35 V	71 V	71 V	71 V
Dekking apparaatskosten		351.444 V	702.888 V	702.888 V	702.888 V

		2024	2025	2026	2027
Gezondheid					
<p>Wij willen dat iedere Brabander een kwalitatief goed leven kan leiden in een goede gezondheid. Daarom streven we naar drie gezonde levensjaren voor iedere Brabander erbij in 2030. We zorgen ervoor dat alle begrotingsprogramma's van de provincie bijdragen aan de positieve gezondheid van de Brabander: gezondheid in al ons beleid. Bij de PPN 2025 is hiervoor € 2,1 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel worden de capaciteit voor 2024-2027 en middelen voor 2024 beschikbaar gesteld. Voor de resterende € 0,6 mln. volgt de uitwerking bij de uitvoeringsagenda.</p>					
1 Bestuur en veiligheid		186.000 N	-	-	-
	Lasten				
Openbaar bestuur en Samenwerking		186.000 N	-	-	-
31 Algemeen financieel beleid		186.000 V	-	-	-
	Lasten				
Mutaties reserves		1.122 N	2.244 N	2.244 N	2.244 N
Stelposten		187.122 V	2.244 V	2.244 V	2.244 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		29.799 N	59.595 N	59.595 N	59.595 N
Personeelskosten		147.867 N	295.737 N	295.737 N	295.737 N
	Baten				
Personeelskosten		18 V	36 V	36 V	36 V
Dekking apparaatskosten		177.648 V	355.296 V	355.296 V	355.296 V

		2024	2025	2026	2027
Kennis & Innovatie					
We zetten in op een missiegedreven innovatiebeleid voor maatschappelijke opgaven. Dit doen we o.a. d.m.v. innovatiecoalities en het stimuleren van innovaties op het gebied van High Tech, Energie (waterstof, nucleair) en datatechnologie. Om dit (ook) komende bestuursperiode mogelijk te kunnen maken is het nodig om hiertoe de benodigde (tijdelijke) capaciteit beschikbaar te (blijven) stellen. Bij PPN 2025 is hiervoor € 40 mln. beschikbaar gesteld. Middels dit dossier wordt € 2 mln. benut. Het restant ad € 38 mln. zal worden betrokken bij nieuwe Uitvoeringsagenda EKT.					
5 Economie		238.360 N	476.720 N	476.720 N	476.720 N
	Lasten				
	Toegerekende organisatiekosten	238.360 N	476.720 N	476.720 N	476.720 N
31 Algemeen financieel beleid		238.360 V	476.720 V	476.720 V	476.720 V
	Lasten				
	Mutaties reserves	1.870 N	3.740 N	3.740 N	3.740 N
	Stelposten	240.230 V	480.460 V	480.460 V	480.460 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
	Bedrijfsvoering	49.664 N	99.328 N	99.328 N	99.328 N
	Personeelskosten	246.446 N	492.892 N	492.892 N	492.892 N
	Baten				
	Personeelskosten	30 V	60 V	60 V	60 V
	Dekking apparaatskosten	296.080 V	592.160 V	592.160 V	592.160 V

		2024	2025	2026	2027
Circulaire Economie					
Om onze rol en verantwoordelijkheid in de grondstoffentransitie te kunnen blijven uitvoeren is de voortzetting van de capaciteit (tijdelijk beschikbaar gesteld t/m half 2024) noodzakelijk. De capaciteit wordt ingezet op het creëren en versterken van netwerken en ecosystemen, het aanjagen van innovatie en het stimuleren van kennis- en talentontwikkeling ten behoeve van het versnellen van de transitie naar een circulaire economie. Bij PPN 2025 is voor Circulaire Economie € 11,2 mln. beschikbaar gesteld. Bij de nieuwe Uitvoeringsagenda EKT zal worden aangegeven hoe het restant ad € 7 mln. zal worden ingezet.					
5 Economie		477.941 N	955.882 N	955.882 N	955.882 N
	Lasten				
Toegerekende organisatiekosten		477.941 N	955.882 N	955.882 N	955.882 N
31 Algemeen financieel beleid		477.941 V	955.882 V	955.882 V	955.882 V
	Lasten				
Mutaties reserves		3.834 N	7.667 N	7.667 N	7.667 N
Stelposten		481.775 V	963.549 V	963.549 V	963.549 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		99.526 N	199.049 N	199.049 N	199.049 N
Personeelskosten		494.127 N	988.256 N	988.256 N	988.256 N
	Baten				
Personeelskosten		60 V	119 V	119 V	119 V
Dekking apparaatskosten		593.593 V	1.187.186 V	1.187.186 V	1.187.186 V

		2024	2025	2026	2027
Arbeidsmarkt & talentontwikkeling					
Om onze rol en verantwoordelijkheid in het stimuleren en behouden van talent voor Brabant uit te kunnen blijven uitvoeren is de voortzetting van de tijdelijk beschikbare capaciteit noodzakelijk. De capaciteit wordt ingezet om een brug te slaan tussen bedrijfsleven en onderwijs met andere overheden en maatschappelijke organisaties. We zetten daarbij in op leven lang ontwikkelen, verhogen van arbeidsproductiviteit en arbeidsparticipatie. Bij PPN 2025 is voor Arbeidsmarkt & Talentontwikkeling € 9,5 mln. beschikbaar gesteld. Bij de nieuwe Uitvoeringsagenda EKT zal worden aangegeven hoe het restant ad € 7,5 mln. zal worden ingezet.					
5 Economie		238.360 N	476.720 N	476.720 N	476.720 N
	Lasten				
	Toegerekende organisatiekosten	238.360 N	476.720 N	476.720 N	476.720 N
31 Algemeen financieel beleid		238.360 V	476.720 V	476.720 V	476.720 V
	Lasten				
	Mutaties reserves	1.870 N	3.740 N	3.740 N	3.740 N
	Stelposten	240.230 V	480.460 V	480.460 V	480.460 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
	Bedrijfsvoering	49.664 N	99.328 N	99.328 N	99.328 N
	Personeelskosten	246.446 N	492.892 N	492.892 N	492.892 N
	Baten				
	Personeelskosten	30 V	60 V	60 V	60 V
	Dekking apparaatskosten	296.080 V	592.160 V	592.160 V	592.160 V

		2024	2025	2026	2027
Economische Structuurversterking					
Om onze rol en verantwoordelijkheid op het gebied van economische structuurversterking/ samenwerking met de Brabantse en regionale ontwikkelmaatschappijen te kunnen blijven uitvoeren is de voortzetting cq extra inzet van de capaciteit noodzakelijk. Bij PPN 2025 is voor Economische Structuurversterking € 9,9 mln. beschikbaar gesteld. Bij de nieuwe Uitvoeringsagenda EKT zal worden aangegeven hoe het restant ad € 7,9 mln. zal worden ingezet.					
5 Economie		231.668 N	463.336 N	463.336 N	463.336 N
	Lasten				
Toegerekende organisatiekosten		231.668 N	463.336 N	463.336 N	463.336 N
31 Algemeen financieel beleid		231.668 V	463.336 V	463.336 V	463.336 V
	Lasten				
Mutaties reserves		1.870 N	3.740 N	3.740 N	3.740 N
Stelposten		233.538 V	467.076 V	467.076 V	467.076 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		48.233 N	96.468 N	96.468 N	96.468 N
Personeelskosten		239.511 N	479.020 N	479.020 N	479.020 N
	Baten				
Personeelskosten		29 V	58 V	58 V	58 V
Dekking apparaatskosten		287.715 V	575.430 V	575.430 V	575.430 V

		2024	2025	2026	2027
Internationalisering					
We actualiseren op korte termijn ons internationaliseringsbeleid. Binnen Europa zien wij mogelijkheden om ons internationaliseringsbeleid te intensiveren. Om het geactualiseerde beleid toekomstbestendig en kansrijk uit te kunnen voeren vragen wij wat extra inzet van capaciteit. Bij PPN 2025 is voor Internationalisering € 0,3 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel is dit bedrag volledig benut.					
5 Economie		29.795 N	59.590 N	59.590 N	59.590 N
	Lasten				
Toegerekende organisatiekosten		29.795 N	59.590 N	59.590 N	59.590 N
31 Algemeen financieel beleid		29.795 V	59.590 V	59.590 V	59.590 V
	Lasten				
Mutaties reserves		234 N	468 N	468 N	468 N
Stelposten		30.029 V	60.058 V	60.058 V	60.058 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		6.208 N	12.415 N	12.415 N	12.415 N
Personeelskosten		30.806 N	61.612 N	61.612 N	61.612 N
	Baten				
Personeelskosten		4 V	7 V	7 V	7 V
Dekking apparaatskosten		37.010 V	74.020 V	74.020 V	74.020 V

		2024	2025	2026	2027
Veiligheid					
Ondermijning en georganiseerde criminaliteit zijn helaas aanwezig in de Brabantse samenleving. We willen een overheid en samenleving die hertegen bestand zijn. We faciliteren, bevorderen en stimuleren de bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid in de strijd tegen de ondermijnende criminaliteit. Bij de PPN 2025 is hiervoor € 12,4 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel worden de capaciteit voor 2024-2027 en middelen voor 2024 beschikbaar gesteld. Voor de resterende € 9,9 mln. volgt de uitwerking bij de uitvoeringsagenda.					
1	Bestuur en veiligheid	1.057.481 N	359.962 N	359.962 N	359.962 N
		Lasten			
	Openbaar bestuur en Samenwerking	877.500 N	-	-	-
	Toegedeelde organisatiekosten	179.981 N	359.962 N	359.962 N	359.962 N
31	Algemeen financieel beleid	1.057.481 V	359.962 V	359.962 V	359.962 V
		Lasten			
	Mutaties reserves	1.496 N	2.992 N	2.992 N	2.992 N
	Stelposten	1.058.977 V	362.954 V	362.954 V	362.954 V
90	Bedrijfsvoering	-	-	-	-
		Lasten			
	Bedrijfsvoering	37.442 N	74.886 N	74.886 N	74.886 N
	Personeelskosten	186.060 N	372.119 N	372.119 N	372.119 N
		Baten			
	Personeelskosten	22 V	45 V	45 V	45 V
	Dekking apparaatskosten	223.480 V	446.960 V	446.960 V	446.960 V

Zicht op een verbonden Brabant		2024	2025	2026	2027
Ruimtelijke kwaliteit					
<p>Betreft verwerking van PPN 2025, onderdeel Ruimtelijke kwaliteit. Van de gehonoreerde € 12,4 mln. wordt nu € 11,7 mln, opgenomen in de meerjarenraming. Dit betreft € 9,4 mln. tbv OKB (19 fte) en € 2,2 mln programmatisch budget. De resterende € 0,7 mln. blijft gereserveerd op de stelpost en wordt op een later moment op basis van concrete planning opgenomen in de meerjarenraming.</p>					
2 Ruimte en wonen		1.526.396 N	2.683.414 N	2.789.210 N	2.789.210 N
	Lasten				
Ruimte		300.000 N	650.000 N	650.000 N	650.000 N
Toegedeelde organisatiekosten		1.226.396 N	2.033.414 N	2.139.210 N	2.139.210 N
31 Algemeen financieel beleid		1.526.396 V	2.683.414 V	2.789.210 V	2.789.210 V
	Lasten				
Mutaties reserves		10.154 N	16.830 N	17.765 N	17.765 N
Stelposten		1.536.550 V	2.700.244 V	2.806.975 V	2.806.975 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		255.166 N	423.080 N	445.052 N	445.052 N
Personeelskosten		1.267.829 N	2.102.112 N	2.211.463 N	2.211.463 N
	Baten				
Personeelskosten		153 V	254 V	267 V	267 V
Dekking apparaatskosten		1.522.842 V	2.524.938 V	2.656.248 V	2.656.248 V

		2024	2025	2026	2027
Ruimtelijk voorstel					
Als provincie dragen wij zorg voor een goede ruimtelijke ordening en de omgevingskwaliteit in Brabant. Daarvoor gaan we op basis van het Ruimtelijk voorstel het Ruimtelijk arrangement opstellen en vaststellen. Bij de PPN 2025 is voor het Ruimtelijk voorstel € 0,85 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel worden de beschikbaar gestelde middelen volledig benut.					
31 Algemeen financieel beleid		-	-	-	-
	Lasten				
Mutaties reserves		1.496 N	1.870 N	1.496 N	1.496 N
Stelposten		1.496 V	1.870 V	1.496 V	1.496 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		35.092 N	34.839 N	35.092 N	35.092 N
Personeelskosten		174.651 N	174.530 N	174.651 N	174.651 N
	Baten				
Personeelskosten		21 V	21 V	21 V	21 V
Dekking apparaatskosten		209.722 V	209.348 V	209.722 V	209.722 V

		2024	2025	2026	2027
Werklocaties					
Het betreft extra capaciteit van 1 fte voor de periode 2024-2027 voor Werklocaties.					
2 Ruimte en wonen		92.038 N	92.038 N	92.038 N	92.038 N
	Lasten				
Toegedeelde organisatiekosten		92.038 N	92.038 N	92.038 N	92.038 N
31 Algemeen financieel beleid		92.038 V	92.038 V	92.038 V	92.038 V
	Lasten				
Mutaties reserves		935 N	1.870 N	935 N	935 N
Stelposten		92.973 V	93.908 V	92.973 V	92.973 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		19.033 N	18.401 N	19.033 N	19.033 N
Personeelskosten		95.091 N	94.788 N	95.091 N	95.091 N
	Baten				
Personeelskosten		12 V	12 V	12 V	12 V
Dekking apparaatskosten		114.112 V	113.177 V	114.112 V	114.112 V

		2024	2025	2026	2027
Verstedelijking					
Betreft inzet van BA middelen voor stedelijke gebiedsontwikkeling. De inzet van de gehonoreerde € 25 mln. is als volgt:					
- € 13,4 mln. toegevoegd aan de Reserve Leefomgeving ('fonds stedelijke gebiedsontwikkeling'). Inzet geschiedt op basis van concrete projecten.					
- € 4,4 mln. ingezet voor capaciteit (9 fte)					
- € 5,1 mln. toegevoegd aan reserve Economie (e.e.a. conform besluit Eindhoven XL)					
- € 2,1 mln. voor Eindhoven Knoop XL, waarvan € 1,5 mln. tbv capaciteit (3,3 fte) en € 0,6 mln. werkbudget					
2 Ruimte en wonen		497.433 N	1.184.397 N	1.303.574 N	746.548 N
	Lasten				
Ruimte		-	189.528 N	189.525 N	189.525 N
Toegedeelde organisatiekosten		497.433 N	994.869 N	1.114.049 N	557.023 N
9 Mobiliteitsontwikkeling		231.946 N	463.892 N	539.152 N	269.576 N
	Lasten				
Toegerekende organisatiekosten		231.946 N	463.892 N	539.152 N	269.576 N
31 Algemeen financieel beleid		729.379 V	1.648.289 V	1.842.726 V	1.016.124 V
	Lasten				
Mutaties reserves		18.562.115 N	11.239 N	12.735 N	6.367 N
Stelposten		19.291.494 V	1.659.528 V	1.855.461 V	1.022.491 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		152.038 N	304.080 N	344.612 N	172.307 N
Personeelskosten		754.159 N	1.508.314 N	1.709.360 N	854.679 N
	Baten				
Personeelskosten		91 V	182 V	207 V	103 V
Dekking apparaatskosten		906.106 V	1.812.212 V	2.053.765 V	1.026.883 V

		2024	2025	2026	2027
Verstedelijking en mobiliteitstransitie					
<p>Om Brabant leefbaar en bereikbaar te houden (ook in relatie tot de woningbouw- en verstedelijkingsopgave) is het versnellen van de mobiliteitstransitie nodig. Samen met Rijk en regio's worden meerjarige multimodale mobiliteitspakketten (MMMP's) voor de vier stedelijke regio's ontwikkeld, waarbij wordt ingezet op het stimuleren van ruimte-efficiënte en duurzame vervoerswijzen (lopen, fietsen, deelmobiliteit en flexibel vervoer). Hiervoor is goede data & digitalisering (3 fte en € 2,1 mln programmagede deze bestuursperiode), regievoering op fietsstimulering (3,5 fte) en verkeersmanagement (2 fte en € 3,4 mln programmagede deze bestuursperiode) cruciaal. De benodigde middelen en capaciteit voor deze bestuursperiode worden op de begroting geraamd.</p>					
8 Basisinfrastructuur mobiliteit		1.326.046 N	2.495.187 N	2.495.187 N	2.495.187 N
	Lasten				
Mobiliteit algemeen (MB/SW)		849.964 N	1.543.023 N	1.543.023 N	1.543.023 N
Toegerekende organisatiekosten		476.082 N	952.164 N	952.164 N	952.164 N
31 Algemeen financieel beleid		1.326.046 V	2.495.187 V	2.495.187 V	2.495.187 V
	Lasten				
Mutaties reserves		4.208 N	8.415 N	8.415 N	8.415 N
Stelposten		1.330.254 V	2.503.602 V	2.503.602 V	2.503.602 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		98.875 N	197.750 N	197.750 N	197.750 N
Personeelskosten		492.080 N	984.159 N	984.159 N	984.159 N
	Baten				
Personeelskosten		60 V	119 V	119 V	119 V
Dekking apparaatskosten		590.895 V	1.181.790 V	1.181.790 V	1.181.790 V

		2024	2025	2026	2027
Infrastructuur					
We voeren Incident Management uit op onze provinciale wegen om de veiligheid voor hulpdiensten en weggebruikers te borgen. Door CAO-afspraken op het gebied van inzet/belastbaarheid van individuele medewerkers zien we voor het uitvoeren van deze basistaak een tekort van 2 fte (totaal € 573.811,- voor deze bestuursperiode) ontstaan om het rooster voor IM-diensten op een verantwoorde wijze te kunnen uitvoeren.					
8 Basisinfrastructuur mobiliteit		65.578 N	131.157 N	131.157 N	131.157 N
	Lasten				
Toegerekende organisatiekosten		65.578 N	131.157 N	131.157 N	131.157 N
31 Algemeen financieel beleid		65.578 V	131.157 V	131.157 V	131.157 V
	Lasten				
Stelposten		65.578 V	131.157 V	131.157 V	131.157 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		14.011 N	28.021 N	28.021 N	28.021 N
Personeelskosten		67.970 N	135.941 N	135.941 N	135.941 N
	Baten				
Personeelskosten		8 V	16 V	16 V	16 V
Dekking apparaatskosten		81.973 V	163.946 V	163.946 V	163.946 V

		2024	2025	2026	2027
Openbaar Vervoer					
<p>Het openbaar vervoer in Brabant staat voor een aantal uitdagingen zoals nog altijd achterblijvende reizigersaantallen als gevolg van corona, hoge indexatie en ontwikkelingen rondom Studenten OV-kaart (SOV). Om het OV-aanbod op peil te houden en in de komende jaren te kunnen meegroeien in het kader van de mobiliteitstransitie en de verstedelijkingsopgave worden bestuursakkoordmiddelen ter beschikking gesteld voor het opvangen de hoge indexatie (contractueel o.b.v. landelijke afspraken, € 26 mln deze bestuursperiode en daarna € 8 mln structureel per jaar) en de ontwikkelingen SOV (€ 9,6 mln deze bestuursperiode) en opschaling van het OV-aanbod (€ 3 mln deze bestuursperiode). De correctie voor de hoge indexatie wordt structureel toegevoegd aan de OV-budgetten t.b.v. de concessies. De overige middelen worden gestort in een reserve om beter te kunnen inspelen op de ontwikkelingen en de actuele vraag naar OV-aanbod. De aanvullende rijksmiddelen motie Bikker zullen hier later ook aan toegevoegd worden.</p>					
8 Basisinfrastructuur mobiliteit		2.000.000 N	8.000.000 N	8.000.000 N	8.000.000 N
	Lasten				
OV-concessies (SGM)		2.000.000 N	8.000.000 N	8.000.000 N	8.000.000 N
31 Algemeen financieel beleid		2.000.000 V	8.000.000 V	8.000.000 V	8.000.000 V
	Lasten				
Mutaties reserves		-	3.200.000 N	3.200.000 N	6.200.000 N
Stelposten		2.000.000 V	11.200.000 V	11.200.000 V	14.200.000 V

		2024	2025	2026	2027
Levendig Brabant					
Betreft verwerking van PPN 2025, onderdeel Levendig Brabant. Van de in totaal € 11,8 mln. gehonoreerde middelen wordt met deze wijziging € 3,1 mln. opgenomen in de meerjarenraming op basis van de nu reeds concreet voorziene uitgaven. Het restant van € 8,7 mln. blijft gereserveerd in de stelpost en wordt in een later stadium, op basis van de uitvoeringsagenda 2024-2027, opgenomen in de meerjarenraming.					
10 Vrije tijd, Cultuur, Sport en Erfgoed		185.143 N	1.870.286 N	370.286 N	370.286 N
	Lasten				
Toegerekende organisatiekosten		185.143 N	370.286 N	370.286 N	370.286 N
Algemeen		-	1.500.000 N	-	-
31 Algemeen financieel beleid		185.143 V	1.870.286 V	370.286 V	370.286 V
	Lasten				
Mutaties reserves		1.636 N	1.501.870 N	3.273 N	3.273 N
Stelposten		186.779 V	1.872.156 V	373.559 V	373.559 V
	Baten				
Mutaties reserves		-	1.500.000 V	-	-
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		38.450 N	77.851 N	76.902 N	76.902 N
Personeelskosten		191.366 N	383.183 N	382.729 N	382.729 N
	Baten				
Personeelskosten		23 V	46 V	46 V	46 V
Dekking apparaatskosten		229.793 V	460.988 V	459.585 V	459.585 V

		2024	2025	2026	2027
Cultuur					
<p>Betreft verwerking van PPN 2025, onderdeel Cultuur. Met deze wijziging wordt € 3 mln van de gehonoreerde € 10,3 mln. opgenomen in de meerjarenraming op basis van de nu reeds concreet voorziene uitgaven ten aanzien van aanvulling professionele kunsten. De overige € 7,3 mln. blijft gereserveerd in de stelpost en wordt in een later stadium, op basis van de uitvoeringsagenda 2024-2027, opgenomen in de meerjarenraming. NB. raming € 750.000 buiten BA periode heeft te maken met kunstplanperiode die loopt van 2025-2028.</p>					
31 Algemeen financieel beleid		-	750.000 V	750.000 V	750.000 V
	Lasten				
	Mutaties reserves	-	-	-	750.000 N
	Stelposten	-	750.000 V	750.000 V	1.500.000 V
	Baten				
	Mutaties reserves	-	-	-	-
10 Cultuur, Erfgoed, Sport en Vrijetijd		-	750.000 N	750.000 N	750.000 N
	Lasten				
	Cultuur	-	750.000 N	750.000 N	750.000 N

		2024	2025	2026	2027
Sport					
<p>Betreft verwerking van PPN 2025, onderdeel Sport. Van de gehonoreerde € 3,3 mln. wordt met deze wijziging € 1,8 mln. opgenomen in de meerjarenraming op basis van de nu reeds concreet voorziene uitgaven (€ 0,8 mln BrabantSportfonds 2026/2027)/bestemming (€ 1 mln reservering topsportevenementen). De overige € 1,5 mln. tbv inzet maatschappelijke opgave blijft gereserveerd in de stelpost en wordt in een later stadium, op basis van de uitvoeringsagenda 2024-2027, opgenomen in de meerjarenraming.</p>					
10 Vrije tijd, Cultuur, Sport en Erfgoed		-	-	400.000 N	400.000 N
	Lasten				
Sport		-	-	400.000 N	400.000 N
31 Algemeen financieel beleid		-	-	400.000 V	400.000 V
	Lasten				
Mutaties reserves		1.000.000 N	-	-	-
Stelposten		1.000.000 V	-	400.000 V	400.000 V

		2024	2025	2026	2027
Erfgoed					
<p>Betreft verwerking van PPN 2025, onderdeel Erfgoed. Met deze wijziging wordt € 3,9 mln. opgenomen in de meerjarenraming op basis van de nu reeds concreet voorziene uitgaven, waarvan 2,7 mln wordt toegevoegd aan de reserve Instandhouding erfgoed tbv restauratieregeling. De overige € 0,8 mln. blijft gereserveerd in de stelpost en wordt in een later stadium, op basis van de uitvoeringsagenda 2024-2027, opgenomen in de meerjarenraming.</p>					
31 Algemeen financieel beleid		277.898 V	377.898 V	277.898 V	277.898 V
	Lasten				
	Mutaties reserves	2.772.968 N	1.870 N	468 N	468 N
	Stelposten	3.050.866 V	279.768 V	278.366 V	278.366 V
	Baten				
	Mutaties reserves	-	100.000 V	-	-
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
	Bedrijfsvoering	10.987 N	10.040 N	10.987 N	10.987 N
	Personeelskosten	54.675 N	54.220 N	54.675 N	54.675 N
	Baten				
	Personeelskosten	7 V	7 V	7 V	7 V
	Dekking apparaatskosten	65.655 V	64.253 V	65.655 V	65.655 V
10 Cultuur, Erfgoed, Sport en Vrijetijd		277.898 N	377.898 N	277.898 N	277.898 N
	Lasten				
	Erfgoed	225.000 N	325.000 N	225.000 N	225.000 N
	Toegerekende organisatiekosten	52.898 N	52.898 N	52.898 N	52.898 N

		2024	2025	2026	2027
Vrijetijd					
<p>Betreft verwerking van PPN 2025, onderdeel Vrijetijd. Van de gehonoreerde € 3,8 mln. wordt met deze wijziging € 3,1 mln. opgenomen in de meerjarenraming op basis van de nu reeds concreet voorziene uitgaven. De overige € 0,7 mln. blijft gereserveerd in de stelpost en wordt in een later stadium, op basis van de uitvoeringsagenda 2024-2027, opgenomen in de meerjarenraming.</p>					
10 Vrije tijd, Cultuur, Sport en Erfgoed		400.000 N	900.000 N	900.000 N	900.000 N
	Lasten				
Vrije tijd		400.000 N	900.000 N	900.000 N	900.000 N
31 Algemeen financieel beleid		400.000 V	900.000 V	900.000 V	900.000 V
	Lasten				
Stelposten		400.000 V	900.000 V	900.000 V	900.000 V

		2024	2025	2026	2027
Klimaat (adaptatie en mitigatie)					
We verbinden klimaatadaptatie en -mitigatie met elkaar zodat het elkaar versterkt. Hiervoor wordt een programmaoverstijgend netwerk van professionals opgezet dat invulling geeft aan de provincie als opgavegestuurde netwerkorganisatie. Hiervoor is bij PPN 2025 € 3 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel wordt een bedrag ad € 1 mln. benut. De inzet van het restant ad € 2 mln. zal middels een Statenmededeling aan PS worden voorgelegd.					
6	Energie	271.194 N	-	-	-
	Lasten				
	Energie	112.500 N	-	-	-
	Toegedeelde organisatiekosten	158.694 N	-	-	-
31	Algemeen financieel beleid	271.194 V	-	-	-
	Lasten				
	Mutaties reserves	2.571 N	1.403 N	1.403 N	1.403 N
	Stelposten	273.765 V	1.403 V	1.403 V	1.403 V
90	Bedrijfsvoering	-	-	-	-
	Lasten				
	Bedrijfsvoering	60.423 N	32.959 N	32.959 N	32.959 N
	Personeelskosten	300.716 N	164.026 N	164.026 N	164.026 N
	Baten				
	Personeelskosten	36 V	20 V	20 V	20 V
	Dekking apparaatskosten	361.103 V	196.965 V	196.965 V	196.965 V

		2024	2025	2026	2027
Energie					
<p>Om onze ambities en doelen zoals opgenomen in de Energieagenda 2019-2030 rondom de energietransitie waar te kunnen maken is (blijvende) inzet van (extra) capaciteit essentieel. Bij PPN 2025 is een bedrag ad € 19,6 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel wordt een bedrag ad € 0,3 mln. ingezet ten behoeve van werkbudget Energiek Brabant. Ten aanzien van het restant ad € 19,3 mln., deze zullen bij de nieuwe Uitvoeringsagenda Energie worden ingezet.</p>					
6	Energie	300.000 N	-	-	-
	Lasten				
	Energie	300.000 N	-	-	-
31	Algemeen financieel beleid	300.000 V	-	-	-
	Lasten				
	Stelposten	300.000 V	-	-	-

		2024	2025	2026	2027
Landbouw en Voedsel					
Betreft inzet van bestuursakkoordmiddelen ad € 14,7 mln. voor capaciteit van circa 29 fte voor Landbouw en voedsel (zie pag. 26 PPN 2025). De resterende middelen ad € 15,6 mln. blijven gereserveerd in de stelpost Landbouw en zullen op basis van de uitvoeringsagenda 2024-2027 worden opgenomen in de meerjarenraming Landbouw en Voedsel.					
7 Landbouw en voedsel		1.501.668 N	3.432.384 N	3.420.466 N	3.420.466 N
	Lasten				
	Toegerekende organisatiekosten	1.501.668 N	3.432.384 N	3.420.466 N	3.420.466 N
31 Algemeen financieel beleid		1.501.668 V	3.432.384 V	3.420.466 V	3.420.466 V
	Lasten				
	Mutaties reserves	11.781 N	1.870 N	26.835 N	26.835 N
	Stelposten	1.513.449 V	3.434.254 V	3.447.301 V	3.447.301 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
	Bedrijfsvoering	312.880 N	732.093 N	712.673 N	712.673 N
	Personeelskosten	1.552.612 N	3.556.946 N	3.536.503 N	3.536.503 N
	Baten				
	Personeelskosten	188 V	429 V	428 V	428 V
	Dekking apparaatskosten	1.865.304 V	4.288.610 V	4.248.748 V	4.248.748 V

		2024	2025	2026	2027
Zicht op een gezonde natuur- en waterrijke leefomgeving					
Brabant open houden					
Ten behoeve van Brabant open houden wordt in de PPN 2025 voorgesteld € 0,8 mln. beschikbaar te stellen voor extra capaciteit en procesmiddelen.					
4 Natuur en milieu		170.576 N	170.576 N	170.576 N	170.576 N
	Lasten				
	Natuur	52.882 N	52.882 N	52.882 N	52.882 N
	Toegedeelde organisatiekosten	117.694 N	117.694 N	117.694 N	117.694 N
31 Algemeen financieel beleid		170.576 V	170.576 V	170.576 V	170.576 V
	Lasten				
	Mutaties reserves	935 N	935 N	935 N	935 N
	Stelposten	171.511 V	171.511 V	171.511 V	171.511 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
	Bedrijfsvoering	24.515 N	24.515 N	24.515 N	24.515 N
	Personeelskosten	121.683 N	121.683 N	121.683 N	121.683 N
	Baten				
	Personeelskosten	15 V	15 V	15 V	15 V
	Dekking apparaatskosten	146.183 V	146.183 V	146.183 V	146.183 V

		2024	2025	2026	2027
Natuur - Natuurherstel in N2000-gebieden					
<p>Het Beleidskader Natuur is in 2022 vastgesteld en de Uitvoeringsagenda Natuur begin 2023. Ten behoeve van natuurherstelmaatregelen in en rondom de Brabantse Natura 2000-gebieden wordt in de PPN 2025 voorgesteld € 10 mln. beschikbaar te stellen. Middels dit voorstel worden deze middelen in de reserve Natuurbeheer en ontwikkeling gestort. De meerjarenraming voor de natuurherstelmaatregelen in en rondom Natura 2000-gebieden wordt via de reguliere S&V-cyclus bijgesteld waarbij de maatregelen gedekt worden uit de reserve Natuurbeheer en ontwikkeling.</p>					
31 Algemeen financieel beleid		-	-	-	-
	Lasten				
	Mutaties reserves	2.500.000 N	2.500.000 N	2.500.000 N	2.500.000 N
	Stelposten	2.500.000 V	2.500.000 V	2.500.000 V	2.500.000 V

		2024	2025	2026	2027
Natuur - Natuurontwikkeling					
<p>Het Beleidskader Natuur is in 2022 vastgesteld en de Uitvoeringsagenda Natuur begin 2023. Voor het onderdeel Natuurontwikkeling wordt in de PPN 2025 voorgesteld in totaliteit € 39,8 mln. beschikbaar te stellen. Deze middelen worden op vier onderdelen ingezet.</p> <p>Middels dit voorstel wordt € 29,6 mln. ingezet ter compensatie van de prijsstijgingen voor realisatie van het NNB waarover PS in Statenvoorstel 71/22A is geïnformeerd. Daarnaast wordt € 8,5 mln. beschikbaar gesteld voor het inrichten van landbouwenclaves binnen bestaande natuur, waarvan € 0,4 mln. voor extra capaciteit. Ook wordt voorgesteld in totaal € 0,6 mln. beschikbaar te stellen voor het verlenen van een jaarlijkse subsidie ter hoogte van € 0,15 mln. aan Stichting Faunaopvang Brabant. Ten slotte wordt voor (het opstellen van) een agenda natuurinclusief voorgesteld € 1,1 mln. beschikbaar te stellen, waarvan € 0,8 mln. voor extra capaciteit.</p>					
4 Natuur en milieu		391.463 N	491.113 N	491.113 N	491.113 N
	Lasten				
	Natuur	228.335 N	228.335 N	228.335 N	228.335 N
	Toegedeelde organisatiekosten	163.128 N	262.778 N	262.778 N	262.778 N
31 Algemeen financieel beleid		391.463 V	491.113 V	491.113 V	491.113 V
	Lasten				
	Mutaties reserves	9.588.654 N	9.464.980 N	9.464.981 N	9.464.981 N
	Stelposten	9.901.782 V	9.877.758 V	9.877.759 V	9.877.759 V
	Baten				
	Mutaties reserves	78.335 V	78.335 V	78.335 V	78.335 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
	Bedrijfsvoering	33.872 N	54.564 N	54.564 N	54.564 N
	Personeelskosten	168.608 N	271.603 N	271.603 N	271.603 N
	Baten				
	Personeelskosten	20 V	33 V	33 V	33 V
	Dekking apparaatskosten	202.460 V	326.134 V	326.134 V	326.134 V

		2024	2025	2026	2027
Natuur - Gezond bos					
Het Beleidskader Natuur is in 2022 vastgesteld en de Uitvoeringsagenda Natuur begin 2023. Voor de uitvoering van het actieplan Brabantse bomen wordt in de PPN 2025 voorgesteld € 10 mln. beschikbaar te stellen. Middels dit voorstel wordt € 0,8 mln. ingezet voor extra inzet van capaciteit. Daarnaast wordt € 9,2 mln. gestort in de reserve Natuur en landschap waaruit nieuwe impulsen voor het actieplan Brabantse bomen worden gedekt. Voor de inzet van deze middelen zal via de reguliere S&V-cyclus een voorstel tot begrotingswijziging worden gedaan.					
4 Natuur en milieu		165.199 N	165.199 N	165.199 N	165.199 N
	Lasten				
Toegedeelde organisatiekosten		165.199 N	165.199 N	165.199 N	165.199 N
31 Algemeen financieel beleid		165.199 V	165.199 V	165.199 V	165.199 V
	Lasten				
Mutaties reserves		2.294.904 N	2.294.904 N	2.294.904 N	2.294.904 N
Stelposten		2.460.103 V	2.460.103 V	2.460.103 V	2.460.103 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		34.348 N	34.348 N	34.348 N	34.348 N
Personeelskosten		170.769 N	170.769 N	170.769 N	170.769 N
	Baten				
Personeelskosten		21 V	21 V	21 V	21 V
Dekking apparaatskosten		205.096 V	205.096 V	205.096 V	205.096 V

		2024	2025	2026	2027
Natuur- Voorkomen schade en natuurbranden					
<p>Het Beleidskader Natuur is in 2022 vastgesteld en de Uitvoeringsagenda Natuur begin 2023. Voor het voorkomen van schade en natuurbranden wordt in de PPN 2025 voorgesteld € 2,4 mln. beschikbaar te stellen. Deze middelen worden op drie onderdelen ingezet.</p> <p>Middels dit voorstel wordt voor de periode van 2024 t/m 2027 jaarlijks circa € 0,15 mln. ingezet voor het tegengaan van vestiging en verspreiding van invasieve exoten. Daarnaast wordt € 0,19 mln. per jaar ingezet voor het afdekken van de oplopende kosten voor faunaschadeuitkeringen. Ten slotte wordt voor het voorkomen van natuurbranden voor € 0,2 mln. ingezet op extra capaciteit en € 0,8 mln. gestort in de reserve Natuurbeheer en ontwikkeling. Op basis van de nadere ontwikkeling van deze taak zal via de reguliere S&V-cyclus een voorstel tot begrotingswijziging worden gedaan.</p>					
4 Natuur en milieu		23.009 N	46.019 N	46.019 N	46.019 N
	Lasten				
Toegedeelde organisatiekosten		23.009 N	46.019 N	46.019 N	46.019 N
31 Algemeen financieel beleid		23.009 V	46.019 V	46.019 V	46.019 V
	Lasten				
Mutaties reserves		565.222 N	536.694 N	536.694 N	536.694 N
Stelposten		588.231 V	582.713 V	582.713 V	582.713 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		4.759 N	9.515 N	9.515 N	9.515 N
Personeelskosten		23.772 N	47.547 N	47.547 N	47.547 N
	Baten				
Personeelskosten		3 V	6 V	6 V	6 V
Dekking apparaatskosten		28.528 V	57.056 V	57.056 V	57.056 V

		2024	2025	2026	2027
Natuur - Gebiedsgerichte aanpak (GGA)					
Het Beleidskader Natuur is in 2022 vastgesteld en de Uitvoeringsagenda Natuur begin 2023. Voor de Gebiedsgerichte aanpak (GGA) wordt in de PPN 2025 voorgesteld € 12,8 mln. beschikbaar te stellen. Middels dit voorstel wordt € 2,1 mln. ingezet voor extra inzet van capaciteit en procesmiddelen ten behoeve van de op te zetten grondbanken. Daarnaast wordt € 10,7 mln. gestort in de reserve Natuurbeheer en ontwikkeling ten behoeve van de risico-afdekking van de op te zetten grondbanken.					
4 Natuur en milieu		100.000 N	41.197 N	-	-
	Lasten				
Natuur		100.000 N	41.197 N	-	-
9 Mobiliteitsontwikkeling		228.528 N	325.147 N	453.168 N	560.199 N
	Lasten				
Toegerekende organisatiekosten		228.528 N	325.147 N	453.168 N	560.199 N
31 Algemeen financieel beleid		328.528 V	366.344 V	453.168 V	560.199 V
	Lasten				
Mutaties reserves		2.816.397 N	2.755.222 N	2.679.021 N	2.679.956 N
Stelposten		3.144.925 V	3.121.566 V	3.090.728 V	3.064.906 V
	Baten				
Mutaties reserves		-	-	41.461 V	175.249 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		47.437 N	67.543 N	94.106 N	116.340 N
Personeelskosten		236.195 N	336.079 N	468.391 N	579.023 N
	Baten				
Personeelskosten		29 V	41 V	57 V	70 V
Dekking apparaatskosten		283.603 V	403.581 V	562.440 V	695.293 V

		2024	2025	2026	2027
Zuidwestelijke delta					
In de perspectiefnota 2025 is € 6,2 mln ter beschikking gesteld ten behoeve van de uitvoering en realisatie van het project Roode Vaart fase 1 en 2, de Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050 en het verkrijgen van het UNESCO Global Geopark label voor het Geopark Schelde Delta.					
3 Water en Bodem		124.057 N	420.904 N	5.260.796 N	280.796 N
	Lasten				
Water		50.000 N	182.175 N	5.155.000 N	175.000 N
Toegedeelde organisatiekosten		74.057 N	238.729 N	105.796 N	105.796 N
31 Algemeen financieel beleid		124.057 V	420.904 V	5.260.796 V	280.796 V
	Lasten				
Mutaties reserves		50.655 N	184.045 N	175.935 N	175.935 N
Stelposten		124.712 V	422.774 V	5.261.731 V	281.731 V
	Baten				
Mutaties reserves		50.000 V	182.175 V	175.000 V	175.000 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		15.380 N	49.743 N	21.972 N	21.972 N
Personeelskosten		76.546 N	246.829 N	109.351 N	109.351 N
	Baten				
Personeelskosten		9 V	30 V	13 V	13 V
Dekking apparaatskosten		91.917 V	296.542 V	131.310 V	131.310 V

		2024	2025	2026	2027
Hoogwaterbescherming					
In de perspectiefnota 2025 is € 10,8 mln ter beschikking gesteld ten behoeve van veiligheid tegen hoogwater in het hoofdwatersysteem en het regionaal watersysteem voor de Hoogwateraanpak Brabant-Oost ('HoWaBo 2.0') en gebiedsprojecten waterveiligheid rivieren, zoals 'GetijdeMaas' en 1,5 fte per jaar voor de provinciale coördinerende rol in de bovenregionale samenwerking hoogwater en extreem weer, inclusief bovenregionale stresstesten en informatievoorziening bij hoogwater-calamiteitenbeheersing.					
3 Water en Bodem		89.385 N	178.770 N	178.770 N	10.178.770 N
	Lasten				
Water		-	-	-	10.000.000 N
Toegedeelde organisatiekosten		89.385 N	178.770 N	178.770 N	178.770 N
31 Algemeen financieel beleid		89.385 V	178.770 V	178.770 V	10.178.770 V
	Lasten				
Mutaties reserves		5.354.847 N	1.870 N	1.403 N	10.001.403 N
Stelposten		5.444.232 V	180.640 V	180.173 V	4.826.027 V
	Baten				
Mutaties reserves		-	-	-	15.354.146 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		18.621 N	36.932 N	37.247 N	37.247 N
Personeelskosten		92.420 N	184.683 N	184.835 N	184.835 N
	Baten				
Personeelskosten		11 V	22 V	22 V	22 V
Dekking apparaatskosten		111.030 V	221.593 V	222.060 V	222.060 V

		2024	2025	2026	2027
Kaderrichtlijn water (KRW)					
Voor maximale inspanning om de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) te behalen in 2027 en daarmee Brabant open te houden geeft de provincie met € 23,3 mln. een impuls aan het realiseren van de inrichtingsmaatregelen van hydrologische randvoorwaarden voor natuur, het realiseren van goede waterkwaliteit in beken en kreken en gemiddeld 3 fte per jaar voor provinciebrede KRW-coördinatie.					
3 Water en Bodem		3.930.992 N	8.672.618 N	5.421.509 N	4.922.254 N
	Lasten				
Water		3.752.222 N	8.255.488 N	5.004.379 N	4.505.124 N
Toegedeelde organisatiekosten		178.770 N	417.130 N	417.130 N	417.130 N
31 Algemeen financieel beleid		3.930.992 V	8.672.618 V	5.421.509 V	4.922.254 V
	Lasten				
Mutaties reserves		4.253.290 N	8.792.329 N	5.007.652 N	4.508.397 N
Stelposten		4.432.060 V	9.209.459 V	4.390.145 V	4.925.527 V
	Baten				
Mutaties reserves		3.752.222 V	8.255.488 V	6.039.016 V	4.505.124 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		37.247 N	87.860 N	86.911 N	86.911 N
Personeelskosten		184.835 N	431.735 N	431.281 N	431.281 N
	Baten				
Personeelskosten		22 V	52 V	52 V	52 V
Dekking apparaatskosten		222.060 V	519.543 V	518.140 V	518.140 V

		2024	2025	2026	2027
Duurzaam grondwaterbeheer					
In het kader van de uitwerking van het bestuursakkoord 2023-2027 zijn extra middelen (ad € 0,5 mln.) ter beschikking gesteld voor gemiddeld 0,8 fte capaciteit per jaar om de opgaven op het gebied van grond- en oppervlaktewaterbeheer om de grondwaterheffing te verbreden, een verdringingsreeks voor grondwater bij schaarste te realiseren en de aanwijzing van gebieden voor het opvangen en laten infiltreren van regenwater voor het aanvullen van het grondwater.					
3 Water en Bodem		92.960 N	157.262 N	158.509 N	23.836 N
	Lasten				
Water		-	50.000 N	-	-
Toegedeelde organisatiekosten		92.960 N	107.262 N	158.509 N	23.836 N
31 Algemeen financieel beleid		92.960 V	157.262 V	158.509 V	23.836 V
	Lasten				
Mutaties reserves		729 N	51.870 N	1.244 N	187 N
Stelposten		93.689 V	159.132 V	159.753 V	24.023 V
	Baten				
Mutaties reserves		-	50.000 V	-	-
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		19.369 N	21.653 N	33.028 N	4.966 N
Personeelskosten		96.115 N	110.568 N	163.885 N	24.645 N
	Baten				
Personeelskosten		12 V	13 V	20 V	3 V
Dekking apparaatskosten		115.472 V	132.208 V	196.893 V	29.608 V

		2024	2025	2026	2027
Milieu					
<p>We willen voor alle milieuaspecten minimaal voldoen aan de wettelijke normen, maar ondertussen streven naar steeds beter: een Brabant met een steeds schoner, gezonder en veiliger milieu. Als provincie hebben we ambities en beleid geformuleerd in het Beleidskader 'Milieu' op de volgende milieuthema's: zeer zorgwekkende stoffen, externe veiligheid, luchtkwaliteit, geluidhinder, geurhinder, lichtvervuiling, bodemkwaliteit, ondergrond, grond- en afvalstoffen en luchtvaart. Dit beleidskader vormt ook voor de komende bestuursperiode ons kader, welke we uitwerken in een uitvoeringsagenda 2024-2027. Om dit waar te kunnen maken is er bij de PPN 2025 € 6,7 mln. beschikbaar gesteld. Middels dit voorstel wordt € 1,68 mln. ingezet voor het verlengen van tijdelijke capaciteit en inzet van extra capaciteit. Het restant ad € 5 mln. zal bij Uitvoeringsagenda Milieu worden ingezet.</p>					
4 Natuur en milieu		291.340 N	383.784 N	351.644 N	319.504 N
	Lasten				
Toegedeelde organisatiekosten		291.340 N	383.784 N	351.644 N	319.504 N
31 Algemeen financieel beleid		291.340 V	383.784 V	351.644 V	319.504 V
	Lasten				
Mutaties reserves		2.525 N	3.291 N	3.057 N	2.824 N
Stelposten		293.865 V	387.075 V	354.701 V	322.328 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		60.540 N	79.773 N	73.065 N	66.355 N
Personeelskosten		301.146 N	396.713 N	363.477 N	330.241 N
	Baten				
Personeelskosten		36 V	48 V	44 V	40 V
Dekking apparaatskosten		361.650 V	476.438 V	436.498 V	396.556 V

		2024	2025	2026	2027
Aanpak stikstof					
In de perspectiefnota 2025 is € 12,1 mln ter beschikking gesteld ten behoeve van de uitvoering van wettelijke taken vanuit de wet Stikstofreductie en Natuurverbetering en de tijdelijke wet Transitiefonds. Daarnaast wordt € 4,7 mln. aan capaciteit beschikbaar gesteld voor de in het bestuursakkoord benoemde aanvullende taken, zijnde: Het maken van beleid en strategie als voorbereiding op de daadwerkelijke uitvoering (schop in de grond) en daarnaast het ontwikkelen en uitvoeren van instrumenten en maatregelen.					
2 Ruimte en wonen		1.214.187 N	4.695.113 N	4.695.113 N	4.695.113 N
	Lasten				
Ruimte		500.000 N	2.901.617 N	2.901.617 N	2.901.617 N
Toegedeelde organisatiekosten		714.187 N	1.793.496 N	1.793.496 N	1.793.496 N
31 Algemeen financieel beleid		1.214.187 V	4.695.113 V	4.695.113 V	4.695.113 V
	Lasten				
Mutaties reserves		2.213.531 N	15.615 N	15.615 N	15.615 N
Stelposten		3.427.718 V	3.967.240 V	3.967.240 V	3.992.401 V
	Baten				
Mutaties reserves		-	743.488 V	743.488 V	718.327 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		148.357 N	372.640 N	372.640 N	372.640 N
Personeelskosten		738.201 N	1.853.839 N	1.853.839 N	1.853.839 N
	Baten				
Personeelskosten		89 V	224 V	224 V	224 V
Dekking apparaatskosten		886.469 V	2.226.255 V	2.226.255 V	2.226.255 V

		2024	2025	2026	2027
Fundament voor het realiseren					
Omgevingsdiensten VTH					
In de perspectiefnota 2025 zijn € 20,4 mln. aan middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van het oplossen van het structureel dekkingstekort in de egalisatiereserve VTH omgevingsdiensten.					
4 Natuur en milieu		-	6.800.000 N	6.800.000 N	6.800.000 N
	Lasten				
VTH		-	6.800.000 N	6.800.000 N	6.800.000 N
31 Algemeen financieel beleid		-	6.800.000 V	6.800.000 V	6.800.000 V
	Lasten				
Mutaties reserves		-	6.800.000 N	6.800.000 N	6.800.000 N
Stelposten		-	6.800.000 V	6.800.000 V	6.800.000 V
	Baten				
Mutaties reserves		-	6.800.000 V	6.800.000 V	6.800.000 V

		2024	2025	2026	2027
Uitvoeringskracht					
In de perspectiefnota 2025 is € 3,2 mln. ter beschikking gesteld voor de uitvoeringskracht van de organisatie. Hiervoor wordt capaciteit en middelen beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van het bestuur en de uitvoeringskracht. Met dit voorstel worden de beschikbaar gestelde middelen volledig benut.					
1 Bestuur en veiligheid		175.000 N	175.000 N	175.000 N	175.000 N
	Lasten				
Provinciebestuur		175.000 N	175.000 N	175.000 N	175.000 N
31 Algemeen financieel beleid		175.000 V	175.000 V	175.000 V	175.000 V
	Lasten				
Mutaties reserves		4.582 N	4.582 N	4.582 N	4.582 N
Stelposten		179.582 V	179.582 V	179.582 V	179.582 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		105.441 N	105.441 N	105.441 N	105.441 N
Personeelskosten		525.041 N	525.041 N	525.041 N	525.041 N
	Baten				
Personeelskosten		64 V	64 V	64 V	64 V
Dekking apparaatskosten		630.418 V	630.418 V	630.418 V	630.418 V

		2024	2025	2026	2027
Werken voor de provincie					
<p>Het aantrekken, ontwikkelen en behouden van talent voor Brabant is een belangrijk vraagstuk voor de komende jaren. Om interessant en van waarde te blijven in deze krappe en dynamische arbeidsmarkt, zullen we moeten investeren in het binnenhalen van (jong) talent, waarbij we ons laten zien als aantrekkelijke werkgever, die ontwikkeling stimuleert en gericht inzet. Hiervoor bepalen en versterken we de arbeidsmarktstrategie en branding en borgen we de thema's weerbaarheid (veiligheid) en integriteit gericht op de interne organisatie, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Evenals het anticiperen op de stijging van loonkosten door complexere opgaven en toenemende krapte op de arbeidsmarkt. Bij de PPN 2025 is hiervoor € 20,9 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel worden de beschikbaar gestelde middelen volledig benut.</p>					
31 Algemeen financieel beleid		-	-	-	-
	Lasten				
Mutaties reserves		2.805 N	3.600 N	3.132 N	3.132 N
Stelposten		2.805 V	3.600 V	3.132 V	3.132 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		198.033 N	218.521 N	118.516 N	118.516 N
Personeelskosten		5.005.454 N	5.107.184 N	5.045.149 N	5.045.149 N
	Baten				
Personeelskosten		42 V	55 V	47 V	47 V
Dekking apparaatskosten		5.203.445 V	5.325.650 V	5.163.618 V	5.163.618 V

		2024	2025	2026	2027
Externe betrekkingen					
We werken kansgericht samen met Europa, het Rijk, gemeenten en waterschappen. We leggen daarmee de verbinding tussen de buiten- en de binnenwereld. Het richt zich op het bouwen van een positief imago en het voortdurend verstevigen van positionering en profilering van Brabant. Bij de PPN 2025 is hiervoor € 1,3 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel wordt de middelen voor de bestuursperiode beschikbaar gesteld.					
1 Bestuur en veiligheid		-	420.000 N	420.000 N	420.000 N
	Lasten				
Provinciebestuur		-	420.000 N	420.000 N	420.000 N
31 Algemeen financieel beleid		-	420.000 V	420.000 V	420.000 V
	Lasten				
Mutaties reserves		315.000 N	-	-	-
Stelposten		315.000 V	315.000 V	315.000 V	315.000 V
	Baten				
Mutaties reserves		-	105.000 V	105.000 V	105.000 V

		2024	2025	2026	2027
Control					
Het is belangrijk als organisatie 'in control' te zijn en te blijven. Zeker nu de komende jaren vele tientallen miljoenen via Specifieke Uitkeringen (SPUK's) worden toegekend door het Rijk om beleid uit te voeren. Hiervoor zetten we in op het versterken van de financiële kolom van uitvoering, administratie tot verbijzonderde interne controle door toevoegen van capaciteit met de juiste kennis en competenties. Bij de PPN 2025 is hiervoor € 3,7 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel worden de beschikbaar gestelde middelen volledig benut.					
31 Algemeen financieel beleid		-	-	-	-
	Lasten				
Mutaties reserves		593.009 N	257.894 N	257.894 N	257.894 N
Stelposten		593.009 V	257.894 V	257.894 V	257.894 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		56.075 N	112.152 N	112.152 N	112.152 N
Personeelskosten		279.075 N	558.147 N	558.147 N	558.147 N
	Baten				
Personeelskosten		34 V	68 V	68 V	68 V
Dekking apparaatskosten		335.116 V	670.231 V	670.231 V	670.231 V

		2024	2025	2026	2027
Verbonden Partijen					
<p>Samen met aan ons verbonden partijen geven we mede uitvoering aan onze opgaven. Om onze taken m.b.t. verbonden partijen, zoals oprichten of aangaan van nieuwe verbonden partij, beheren van onze portefeuille en het wijzigen en/of beëindigen van verbonden partijen goed uit te kunnen voeren is het nodig om extra capaciteit in te zetten. Bij PPN 2025 is hiervoor € 0,8 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel worden deze middelen volledig benut.</p>					
5 Economie		112.488 N	172.078 N	172.078 N	172.078 N
	Lasten				
	Toegerekende organisatiekosten	112.488 N	172.078 N	172.078 N	172.078 N
31 Algemeen financieel beleid		112.488 V	172.078 V	172.078 V	172.078 V
	Lasten				
	Algemene dekkingsmiddelen	5.596 N	-	-	-
	Mutaties reserves	935 N	1.403 N	1.403 N	1.403 N
	Stelposten	119.019 V	173.481 V	173.481 V	173.481 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
	Bedrijfsvoering	23.402 N	35.817 N	35.817 N	35.817 N
	Personeelskosten	116.287 N	177.900 N	177.900 N	177.900 N
	Baten				
	Personeelskosten	14 V	22 V	22 V	22 V
	Dekking apparaatskosten	139.675 V	213.695 V	213.695 V	213.695 V

		2024	2025	2026	2027
Immunisatie Portefeuille					
Door middel van de immunisatieportefeuille investeren en beleggen we ons vermogen, gericht op de publieke taak. We versterken de capaciteit in onze organisatie om nieuwe financieringsverzoeken vanuit de immunisatieportefeuille te behandelen. Bij PPN 2025 is hiervoor € 1,6 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel wordt dit bedrag volledig benut.					
5 Economie		183.460 N	366.919 N	366.919 N	366.919 N
	Lasten				
Toegerekende organisatiekosten		183.460 N	366.919 N	366.919 N	366.919 N
31 Algemeen financieel beleid		183.460 V	366.919 V	366.919 V	366.919 V
	Lasten				
Mutaties reserves		1.403 N	2.805 N	2.805 N	2.805 N
Stelposten		184.863 V	369.724 V	369.724 V	369.724 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		38.248 N	76.500 N	76.500 N	76.500 N
Personeelskosten		189.697 N	379.390 N	379.390 N	379.390 N
	Baten				
Personeelskosten		23 V	46 V	46 V	46 V
Dekking apparaatskosten		227.922 V	455.844 V	455.844 V	455.844 V

		2024	2025	2026	2027
Subsidies					
Subsidie- en bijdrageverlening is een belangrijk instrument voor de provincie om beleidsdoelen te bereiken. Het is zaak de juiste, meest passende en meest efficiënte vorm van subsidie in te zetten om beleidsambities te realiseren. Dit vraagt om een professioneel proces, maar ook een gebruiksvriendelijk systeem voor de ontvangers. Daarom blijven we het subsidieproces professionaliseren en gaan we inzetten om een online klantomgeving (klantportaal) voor subsidieontvangers realiseren. Bij PPN 2025 is hiervoor € 3,2 mln. beschikbaar gesteld en deze middelen worden met dit voorstel volledig ingezet.					
31 Algemeen financieel beleid		-	-	-	-
	Lasten				
	Mutaties reserves	2.384 N	5.077 N	4.254 N	4.254 N
	Stelposten	2.384 V	5.077 V	4.254 V	4.254 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
	Bedrijfsvoering	408.686 N	562.994 N	191.747 N	191.747 N
	Personeelskosten	267.239 N	565.576 N	481.895 N	481.895 N
	Baten				
	Personeelskosten	32 V	68 V	58 V	58 V
	Dekking apparaatskosten	675.893 V	1.128.502 V	673.584 V	673.584 V

		2024	2025	2026	2027
Europese Programma's					
Door meer werk te maken van Europese subsidies proberen we extra financiële ruimte te creëren. Op die manier kunnen we projecten deels met Europese gelden realiseren en daarmee financiële ruimte creëren voor andere projecten. Om dit mogelijk te maken hebben we extra capaciteit nodig. Bij PPN 2025 is hiervoor € 0,5 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel worden deze middelen volledig benut.					
5 Economie		56.244 N	112.488 N	112.488 N	112.488 N
	Lasten				
	Toegerekende organisatiekosten	56.244 N	112.488 N	112.488 N	112.488 N
31 Algemeen financieel beleid		56.244 V	112.488 V	112.488 V	112.488 V
	Lasten				
	Mutaties reserves	468 N	935 N	935 N	935 N
	Stelposten	56.712 V	113.423 V	113.423 V	113.423 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
	Bedrijfsvoering	11.700 N	23.402 N	23.402 N	23.402 N
	Personeelskosten	58.144 N	116.287 N	116.287 N	116.287 N
	Baten				
	Personeelskosten	7 V	14 V	14 V	14 V
	Dekking apparaatskosten	69.837 V	139.675 V	139.675 V	139.675 V

		2024	2025	2026	2027
Ontwikkelbedrijf					
Betreft inzet BA middelen ad. € 1,9 mln. tbv aanvullende capaciteit voor het Ontwikkelbedrijf, 4 fte voor de periode 2024-2027.					
31 Algemeen financieel beleid		-	-	-	-
	Lasten				
Mutaties reserves		3.506 N	1.870 N	3.740 N	3.740 N
Stelposten		3.506 V	1.870 V	3.740 V	3.740 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		71.740 N	80.899 N	79.635 N	79.635 N
Personeelskosten		358.384 N	397.973 N	397.367 N	397.367 N
	Baten				
Personeelskosten		43 V	48 V	48 V	48 V
Dekking apparaatskosten		430.081 V	478.824 V	476.954 V	476.954 V

		2024	2025	2026	2027
Draagvlak en participatie					
We willen de steun voor ons beleid onder inwoners, bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties versterken door hen actief te betrekken bij de ontwikkelingen die hen raken. Dat willen we graag doen door de inzet van moderne vormen van burgerparticipatie en met extra aandacht voor het betrekken van jongeren. Bij de PPN 2025 is hiervoor € 1,3 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel worden de capaciteit voor 2024-2027 beschikbaar gesteld. Voor de resterende € 0,35 mln. volgt de uitwerking bij de uitvoeringsagenda.					
1 Bestuur en veiligheid		47.079 N	94.158 N	94.158 N	94.158 N
	Lasten				
Openbaar bestuur en Samenwerking		-	-	-	-
Toegedeelde organisatiekosten		47.079 N	94.158 N	94.158 N	94.158 N
31 Algemeen financieel beleid		47.079 V	94.158 V	94.158 V	94.158 V
	Lasten				
Mutaties reserves		884 N	1.767 N	1.767 N	1.767 N
Stelposten		47.963 V	95.925 V	95.925 V	95.925 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		22.194 N	44.387 N	44.387 N	44.387 N
Personeelskosten		110.272 N	220.546 N	220.546 N	220.546 N
	Baten				
Personeelskosten		13 V	27 V	27 V	27 V
Dekking apparaatskosten		132.453 V	264.906 V	264.906 V	264.906 V

		2024	2025	2026	2027
Digitale transformatie					
Data en digitalisering zijn belangrijke factoren voor vrijwel ieder van de genoemde ambities in het Bestuursakkoord en binnen vrijwel alle beleidsdomeinen. Zonder intensief gebruik te maken van data is een gerichte en succesvolle aanpak van complexe, vaak ook nog vervlochten, maatschappelijke problemen vrijwel onmogelijk. We maken onze ICT-omgeving toekomstbestendig en cloudbased om optimaal gebruik te maken van de kansen die digitalisering, modernisering en dataficering ons bieden. Bij de PPN 2025 is hiervoor € 13,5 mln. beschikbaar gesteld. Met dit voorstel wordt € 11,2 mln. ingezet. Bij de Uitvoeringsagenda Digitale Transformatie zal worden aangegeven hoe het restant van € 2,3 mln. zal worden ingezet.					
31 Algemeen financieel beleid		-	-	-	-
	Lasten				
Mutaties reserves		9.818 N	17.204 N	16.737 N	16.269 N
Stelposten		9.818 V	17.204 V	16.737 V	16.269 V
	Baten				
Mutaties reserves		-	-	-	-
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Bedrijfsvoering		1.266.341 N	928.018 N	913.000 N	897.985 N
Personeelskosten		1.163.386 N	2.030.145 N	1.980.177 N	1.930.206 N
	Baten				
Personeelskosten		140 V	245 V	239 V	233 V
Dekking apparaatskosten		2.429.587 V	2.957.918 V	2.892.938 V	2.827.958 V

		2024	2025	2026	2027
Overig					
Aanpassing Dividendreserve					
Vertaling van het onderdeel: Onttrekking Rente & dividendreserve (R&D-reserve) ad. € 106,0 mln. geschetst in het meerjarenperspectief van de PPN 2025.					
31 Algemeen financieel beleid		-	-	-	-
	Lasten				
Stelposten		106.000.000 N	-	-	-
	Baten				
Mutaties reserves		106.000.000 V	-	-	-
Provinciefonds					
Vertaling van de onderdelen: aanpassing ramingsystematiek accres Provinciefonds en actualisering raming Provinciefonds, zoals geschetst in het meerjarenperspectief van de PPN 2025.					
31 Algemeen financieel beleid		-	-	-	-
	Lasten				
Stelposten		11.000.000 N	16.000.000 N	11.200.000 N	15.600.000 N
	Baten				
Algemene dekkingsmiddelen		11.000.000 V	16.000.000 V	11.200.000 V	15.600.000 V

		2024	2025	2026	2027
Vormen stelposten voor uitwerking BA					
Onderstaande mutatie is nodig om verwerking van de Perspectiefnota op juiste wijze te registeren in de administratie.					
31 Algemeen financieel beleid		-	-	-	-
	Lasten				
Mutaties reserves		50.967.790 N	-	21.915 N	21.915 N
Stelposten		50.967.790 V	29.032.427 N	10.820.028 N	11.115.334 N
	Baten				
Mutaties reserves		-	29.032.427 V	10.841.943 V	11.137.249 V
90 Bedrijfsvoering		-	-	-	-
	Lasten				
Personeelskosten		11.000.000 V	-	-	-
	Baten				
Dekking apparaatskosten		11.000.000 N	-	-	-

Tabel 1: items die op stelpost blijven staan in afwachting van nadere beleidsuitwerking

Onderwerp	Vervolgproces met Staten
Ombuiging bestaande middelen (- € 25,0 mln.)	De ombuiging wordt betrokken in de Uitvoeringsagenda Economie, Kennis en Talentontwikkeling
Wonen (€ 2,0 mln.)	De middelen worden op basis van de nog uit te werken uitvoeringsagenda 2024-2027 opgenomen in de meerjarenbegroting
Verkeersveiligheid (€ 11,3 mln.)	De middelen worden op de meerjarige begroting geraamd op basis van de vaststelling door GS van het Brabants Verkeersveiligheidsplan 2024-2027 (Uitvoeringsagenda). De Staten worden hierover geïnformeerd a.d.h.v. een statenmededeling medio 2024. De Staten zijn al meegenomen in de uitgangspunten van de nieuwe uitvoeringsagenda.
Nazorgfonds (€ 16,0 mln.)	Bij het eerstvolgende S&V-moment wordt aan PS gevraagd om een nieuwe reserve in te stellen. Op dit moment worden de middelen toegevoegd aan de reserve.
Toekomstbestendig bestuur (€ 0,2 mln.)	De middelen worden op basis van de nog uit te werken uitvoeringsagenda Toekomstbestendig bestuur opgenomen in de meerjarenbegroting